

klasszikus és modern nyelvek tanításának kérdéseivel foglalkozik. Megállapítja, hogy az iskolai nyelvtanítás nem tud megfelelni kettős, sőt ma már hármas célkitűzésének: 1. az írók műveinek megértése biztos nyelvtani alapon; 2. tájékozottság az illető nép szellemi életének ismeretében; 3. gyakorlottság az illető modern nyelv írásbeli és szóbeli használatában. Az iskolán kívül állók különösen az utóbbi szempontból bírálják meg az iskolai nyelvtanítást. Tisztán ezt tűzni ki célul nem volna helyes, mert a pusztán nyelvtudás még nem jelent műveltséget. Továbbiakban azt vizsgálja, miképpen lehetne a társalgási gyakorlatokat kiterjeszteni, milyen sorrendben következzenek a tantervben az egyes nyelvek, miképpen volna redukálандó az anyag, s végül milyen módszer vezetne célhoz.

Kemény Ferenc kisebb cikkben tesz pár megjegyzést a mindennapi iskolai testnevelés kérdéséhez. Rámutat az egyoldalú, tehát elfogult vélemény tarthatatlanságára, hogy: „a testnevelés az iskolai munka egyedüli koncentrációs tevékenysége és csak ezzel érheti el az iskola eszményi célját” (Jávor). A gyermek testi fejlődését szolgálja egész napi egyéb ténykedése, mozgása is. 3. A testnevelés önmagában véve nem biztosítja az egészséges testi fejlődést (táplálkozás, ruházat, stb.) 4. A testnevelési órák szaporítása három módon lehetséges; a) csökkenti más tárgyak óraszámát, b) növelni a tanulók iskolai óráinak számát, c) az „órát” 45, 40 percesre zsugorítani.

Mindegyik megoldási mód helytelen. A testnevelési órák szaporítása tornatermi akadályokba is ütközik. Külföldi példák alapján is a mindennapi iskolai testnevelést nem tartja sem szükségesnek, sem kívánatosnak, sem súlyos áldozatok nélkül megvalósíthatónak.

Ezenkívül bő. irodalmi ismertetőt ad a folyóirat.

„**A Gyermekek**” c. folyóirat 1935. évi 1–3. számának első cikke *Kemenes Illés dr.* tankerületi kir. főigazgató tollából jelent meg. A tragikus véget ért kiváló pedagógus, *Weszely Ödön munkásságának, jelentőségének tömör méltatása.* A folyóiratot fenntartó Gyermektanulmányi Társaság elnökét. vesztette el akkor, amikor az a nagyértékű kitüntetés érte őt, hogy az egész nevelésügyre kiható és irányító munkásságát a budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen folytathatja. A Társulat gyászában minden pedagógus mély megindultsággal és veszteségérzéssel vesz részt.

A tanulmányok sorában első *Benedek László dr.-nak* 1934. decemberében a rádióban elhangzott előadása: *A tanulás egészségtana.* Az emberi értelem, részben közvetlen tapasztalás, részben tanulás eredménye. A tanulás bonyolultabb folyamat, mint az észrebevés. A tanulásnál a képzetek társítása, emlékképek kialakulása fontos, nem maguk az ingerek (betű, hang, stb.). A látási, hallási és mozgási típusok, s a még gyakoribb kevert típusok felismerése fontos. Tapasztalatok azt mutatják, hogy kisebb gyermekeknél a hallási benyomások tartósabbak, míg nagyobbaknál a vizuálisak. A tanításban minden típusra gondolni kell, s mindegyiknek nyújtani emlékezetét támogató ingereket. Igen fontos, hogy a gyermek az anyagot tartalmilag értse. A megértés egyik feltétele pedig a tanuló figyelme, amely nem egyenletes és nevelésre, erősítésre szorul. A lassan tanuló gyermek igen sokszor alaposabban végzi el munkáját, mert figyelme nehezen változtat területet. A figyelem

kifáradásának egyik jelentős oka a testi kondícióban van. A tanulónak egészséges életmód biztosítandó. Különös figyelmet érdemel a pubertás alatti és azt követő kor. A tanulási idők közötti szünetek helyes beosztása és tartama ugyancsak fontos. Leghelyesebbnek mutatkozik a tanórák között első szünetnek 10, másodiknak 15, a többinek 20 perc. Házi feladatok mennyisége korlátozandó, de teljes kiküszöbölése helytelen volna.

Eros testi fáradást okozó torna a tanulás idők közé iktatva káros a tanulásra, csak könnyebb ritmikus gyakorlatok engedhetők meg. Főként a tüdőt foglalkoztató futás és úszás válik az ifjú szervezet hasznára. A tanulók nyári foglalkoztatása országos szervezésre szorul. A szőlőd bevezetése kívánatos az elemi és polgári iskolákon kívül (ahol már van) a középiskolákba is. Fontos, hogy a nevelők a gyakorlati lélektan terén teljesen jártasak legyenek, s a szülők állandó érintkezésben legyenek gyermekük érdekében azok oktatóival, sőt gyermekük iskolatársainak szüleivel is.

A folyóirat azután közli *Weszely Ödön dr.* előadását, melyet „*A tudatalatti élet és a nevelés*” címen tartott a Magyar Psychológiai Társaságban. Psychológia nélkül tanítás nem lehet. A pszichológiai ismeretek bővülése befolyásolta mindenkor a pedagógiát is. A pszichoanalízis nem törődve az eddigi pedagógiai eredményekkel és megállapításokkal, új pedagógia alapjait vetette meg. Ez új és modern pedagógia, amely mellett nem lehet szó nélkül elhaladni, s alapját, a pszichoanalízist is meg kell ismerni. A lelki élet legmagasabb foka a tudat, s az absztraháló képesség csak az emberi tudat jellemzője. A tudatalatti lelki élet kutatása a szuggesztív és hipnózis vizsgálatával kezdődött. Legnevezetesebb bűvara Freud. Érdemeit a következőkben látja: 1. a tudatalatti lelki életet ténynek vette, a jelentőségét felismerte, 2. pszichoanalízisnek nevezett módszere a kutatásra alkalmas, 3. a szabad asszociáció módszerét használta, 4. a lelki élet determináltságát meg látta, 5. az álmok való jelentőségét helyes útra terelte. Hibáit viszont abban látja, hogy: 1. mindenben a szexualitást keresi, 2. a gyermekkori szexualitásnak túlzott fontosságot tulajdonít, 3. szerinte minden tudatos lelki jelenséget megelőz a tudatalatti, 4. egészséges lelki alkat esetén nem a tudattalan az uralkodó, 5. a szabad asszociációk módszerének alkalmazásánál csak nemi vonatkozásokat keres, 6. csak a kellemetlen emlékek elnyomásában, elfelejtésében hisz, 7. ösztön alatt mindig csak nemi ösztönt ért, holott más ösztönök is szerepelnek, 8. értékelésében csak az állati ösztön szerepel, de a magasabb emberi értékek nem, 9. az általa hirdetett Oedipus-komplexum olyan szörny, amelyet legnagyobb híve is kétséggel fogad, 10. világnézete merev materializmus. Követői közül A. Adler rendszerét individuál-pszichológiának nevezi. Elméletének alapköve az érvényesülés ösztöne (Geltungstrieb). Elmélete szerint jól magyarázott típusok az apátlan, az egyetlen, a legfiatalabb, a dacos, a hazudozó gyermek, de szintén egyoldalú, mert gyógyításra szoruló kivételes gyermekekre állja meg helyét. Jung, az analitikus pszichológia alkotója a két felfogást öszehangba hozni igyekszik s két embertípust különböztet meg, az introvertált (értelmi, befelé néző) és extravertált (érző, kifelé tekintő) embert.

A pedagógusnak tisztán kell látnia az elméleteket is, nemcsak az eredményeket, hogy azok értékeit helyesen fel tudja használni. Tudomásul kell

vennie, hogy van tudatalatti lelki élet is, amely szoros kapcsolatban, sokszor harcban van a tudatossal. De ez a tudatalatti nemcsak állati szexuális, vagy hatalmi ösztön, lehet más is. A pedagógus nemcsak idegbetegekkel foglalkozik, mint az ideg orvos, hanem leggyakrabban egészséges idegrendszerű, normális gyermekekkel. A tudatalatti élet elé gátakat kell állítani. A nevelésnek feladata tehát nemcsak pozitívum, hanem negatívum is: gátlásokat létesíteni. A gátlás-nélküli ember nem lehet eszményképünk. Cikkíró szerint korunkat a szexuális kérdés uralma jellemzi; előlött uralkodni kell, elterelni, vagy ha nem lehet, megnevesíteni. Hogyan és miképen? Az ifjúság figyelmét elterelni; jó segítség pedig az idején való házasság, ami ma a gazdasági viszonyok miatt későre tolódik.

A következő tanulmány *Cser János dr.*: „Szövegkiegészítés a 10—14 éves korban” címmel. *Várkonyi Hildebrand dr.* egyet. tanár kutatásainak és vizsgálatainak alapján végzett szövegkiegészítő-próba eredményeit dolgozza fel statisztikai módszerekkel. *Volly István a betlehemező fővárosi gyermekekről* írt. Bő terjedelmű a folyóiratnak „Figyelő” és „Irodalom” című rovata is.

Kereskedelmi Szakoktatás: 1935—36 1—2. szám. Első szám *Dengl János dr.*-nak a Kereskedelmi Szakiskolai Tanárok Országos Egyesületének 42. rendes közgyűlésén tartott *elnöki megnyitóját* közli. Beszédében azzal a váddal foglalkozik, amely több ízben hangzott el a kereskedelmi szakoktatás fogyatékoságairól. A bajok okát keresve, arra az eredményre jut, hogy a gyenge eredmények a tanulóanyag aránytalanul gyenge előképzettségében és gyenge képességében találják magyarázatukat. Szerinte ez így lesz, amíg „tanítványaink 80%-át a polgári iskolából kapjuk a legelemibb ismeretek hiányával” és nyomorúságot élő társadalmi rétegekből.

Kérdés, ildomos-e és okadatolt-e valamely vádat más iskolafajra tolni? Mik azok az „elemi ismeretek”, amelyeket a polgári iskola nem nyújt? Initt-amott elhangzott véleményekből tudjuk, hogy kereskedelmi szakoktatási körök a jó polgári iskolát úgy képzelik el, mint elsőfokú kereskedelmi iskolát, telítve kereskedelmi ismeretekkel és előkészítő módszerekkel. Csak azt felejtik el, hogy ami rájuk nézve 80%, az a polgári iskolai tanulóknak csekély 0/0-a s talán még sem lehet egy töredék érdekében a nagy többség szükségleteit elhanyagolni, vagy irányítani.

Dr. Rubinyi Mózes rövid cikkében a filmen és színpadon gyakran szereplő torz tanári figurák további szerepeltetése ellen szól, mert ezzel az írók rossz szolgálatot tesznek a nevelés fontos ügyének.

A második számban *Nyárády József a kereskedelmi levelezésben mutatkozó gyenge eredmények okát* kutatja. Kiemeli, hogy véleménye szerint a tanuló semmiért sem felelős. A bajok a tanárképzésben és a kereskedelmi iskolák belső szervezetében van.

Végh Kálmán igen alapos tanulmányban foglalja össze az 1934—35. évi kereskedelmi iskolai *Értesítők* adatait.

A Népoktatási Szemle 1935. évi 2—3. számát művészeti kérdéseknek szentelte. Kiváló művészeink nyilatkoznak a művészi hivatásról. *Tóbiás Irén* nagy gondolkodóinknak, (Kazinczy, Széchenyi, Eötvös, stb.) a képzőművé-